

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Egész évre 12 " "
 Pótlék: Negyedévre 5 " "
 Egész évre 20 " "

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Mit akarnak az iparosok ?

A nagyváradai országos iparosgyűlés.

— okt. 18.

Országos tanácskozásra gyűlnék össze ma Nagyváradon a magyar iparosok, hogy megtalálják a módokat és eszközöket arra, a melyekkel a nagy beteg hazai ipart lábra állíthatnák. Fel fogják vetni és meg fogják vitatni mindazokat a kérdéseket, melyek a hazai ipar pangásával szorosán összefüggnek, nyíltan és őszintén meg fogják mondani, hogy mit tart a magyar iparos szükségesnek, hogy a kétségbeejtő iparválság megszűnjék s az ipar fellendüljön.

Az országos tanácskozást előkészítő bizottság, mint a végleg megállapított sorrendből látjuk — nagy gonddal és körültekintéssel állította össze a helyzet javítására alkalmas javaslatokat.

Az első és legsürgősebb kívánása a magyar iparosnak az önálló vámterület és ennek felállítására vonatkozó kéréseit ezuttal a legnyomatékosabban fogja ismételni.

Gelléri Mór kir. tanácsos, az Országos Magyar Iparegyesület igaz-

gatója fogja ennek kimondását az iparosgyűlésen kellő megokolással indítványozni.

Egy másik, a hazai összes iparosokra nézve egyaránt fontos kérdés, a közös ipari érdek megvédése és hathatósabb előmozdítása. Ujabb időben minden téren a szövetkezés eszméje érvényesül. A gyárosok csak legujabban alakították meg országos szövetségüket, a kereskedők is elhatározták, hogy közös érdekeik megvédése és előmozdítása végett tömörülni fognak, a mezőgazdák is folyton azon fáradoznak, hogy a gazdasági egyesületeket, gazdaköröket és szövetkezeteket minél erősebb központba tömörítsék: kétségtelen tehát, hogy az iparosoknak is közös érdekük megvédése céljából mielőbb egy tömör szervezetet kell létesíteni, alkotni olyan gépezetet, mely folyton és szakadatlanul az iparosok érdekeiért küzdjön. Szükséges, hogy egy önálló szervezetet teremtsenek, mely kizárólag az ipartestületek és az ezekben kebelezett iparosok ügyeivel foglalkozzék, szóval: szüksége van az iparosoknak egy olyan központi szövetségre, a mely az összes

magyar kézműiparosság akaratát juttatja kifejezésre.

Nem kevésbé fontos a harmadik javaslat, mely az országos tanácskozás elé fog kerülni. Az ipartörvény módosításáról szól ez.

Közel husz éve, hogy az 1884. XVII. t.c.-et meghozták, azóta nagyon megváltoztak a viszonyok s a törvény számos intézkedése a helyett, hogy az ipar fejlődését előmozdítaná, annak csak kerékkötője és módosításra szorul. Az erre vonatkozólag beterjesztendő javaslatok a törvénynek számos pontját jelölik meg mint olyant, a mely a mostani viszonyok közt tarthatatlanná vált és sürgősen módosítandó.

A betegsegélyezési törvény reformját szintén sürgetik az iparosok.

Ezeken a főbb javaslatokon kívül a kisebb, de azért az iparoságra nézve életbevágó javaslatoknak hosszú sorával lesz alkalma az országos tanácskozásra összegyűlt iparosoknak foglalkozni. A munkásszakegyletek ellenőrzése, a kézműveskamarak, a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény végrehajtása, a vasárnapi munkaszünet, a munka-

Az erényes család.

Irtá: Kozma Andor.

A Labotka-család igen erényes volt. Természetes tehát, hogy fenekestől felfordult, mikor a szép Labotka Erzsike ott hagyta a faképnél az egész erényes családot s felment Budapestre kenyeret keresni.

— Nem szorult rá a gyalázatos, — hirdette városszerte Labotka bácsi, az erényes atya, — holtig való kenyere van itthon. Hanem ráunt már a becsületes életre. Tudja Isten, micsoda szégyenbe keveri majd ott fenn a mi becsületes nevünket. Atkozot cudar leány, nem akarok többé tudni róla.

Labotka bácsihoz hasonlóan, kétségbeestek Erzsike ballépésén az erényes család többi tagjai is. A 'lovagias báty', a ki esinos bakatiszt volt s egy kaucióképes kisasszonykának udvarolt, veszélyeztetve látta a parthiet, melyre pedig már bizonyosképp számított.

— A hölgy, akit én imádok — mondá — nem lehet egy bolti pénztárnokné sógorasszonyává. En tudom, mi az: egy bolti pénztárnokné! . . .

S e szavai után sokat sejtetve pördört egyet vitézi bajuszán. Mintha csak minden bolti pénztárnokné erényét elra-

bolta volna már s mind a maga számára tartotta volna meg ez az igen erényes és logagias ifju.

A másik Labotka-fiu adótiszt létére katonatiszt bátyját majmolta, szintén nyilvánosan busult az erényes család hírnevének megesorbulásán. Pedig ez a csacsi eredetileg és titkon helyeselte Erzsike bátor elszántságát, mellyel a szép leány nekivágott az élet küzdelmeinek. Hiszen a huga jóval azelőtt, hogy elhagyta az apai házat, bevatta őt a tervébe.

— Tudod János, — mondá Erzsike, — hogy én már huszonegy éves elmúltam. Tudod azt is, hogy apáknak már terhére vagyok. Nem képes nekem megbocsátani, hogy mégse mentem férjhez, noha éppen az ő kellemetlensége és mogorvasága riaszt el tőlem mindenkit, aki netán komoly szándékkal közelednék hozzám. Igaz hogy két kérést vissza is utasítottam, de ez becsületbeli kötelességem volt. Nem szerettem őket. Tudod János, hogy apánk napról napra mindinkább éreztetni velem, hogy itthon ingyenélőnek tekint. Annnyiban igazza is van, hogy amit itthon dolgozom, egy szolgáló havi 5—6 forint bérért elvégezheti. Csak azokat a bántalmakat nem tűrné el egyetlen szolgáló sem, a melyekkel apánk az én életemet keseríti. En véget vetek e reám nézve megalázó és türehetlen állapotnak.

Tudod, hogy — szerencsémre — kereskedelmi tanfolyamot végeztem.

Elhatároztam, hogy ezután megélek a magam erejéből. Irtam állások után. Budapestről egy barátomtól igen kedvező levelet kaptam. A férjének női divatáru üzletébe beléphetek a jövő hónap elsején, mint pénztárnokné. Havi 45 forint fizetésem lesz. Tehát e hónap utolsó napján itt hagylak benneteket s utazom Budapestre, kenyeret keresni.

A derék adótiszt, mikor ezt Erzsike huga ily egyszerűen és világosan tudtára adta, igen természetesnek és helyesnek találta. Legfeljebb kissé meghatónak, de erénybe ütközőnek semmikép.

Most mégis, az apja, a katonatiszt bátyja s a teljes hetediziglen atyafi kisvárosi belekotyogók szemforgató sápitózásától megbolondítva, csak úgy jajgatott Erzsike szörnyű elszakadása felett, mint a többi. E családtól oly tisztán megőrzött erényre nézve, Erzsike szerinte is elveszett.

Aztán Labotka bácsi házában tilos volt az erénytől elrugaszkodott gyalázatos leánynak még nevét is említeni. De valóban az öreg urra nézve nagyobb esapás volt a szép leány távozása, mintsem előzetesen képzelte. Mert csakugyan egy szolgálót kellett helyette fogadnia, havi hat forint bérért s mert a szolgálóval

bérelőlegek, az iparcikkkel való kereskedés, az iparos katonai fegyvergyakorlatának ideje, védekezés a rossz fizetők ellen stb. mind olyan kérdések, a melyek elég fontosak arra, hogy komolyan és behatóan foglalkozzanak velök.

Mint a fenti vázlat mutatja, a nagyváradai országos tanácskozás anyaga elég bő és változatos s ha az iparosok nemesak tanácskozni és határozni fognak, hanem határozataiknak érvényt is fognak tudni szerezni, a beteg magyar ipart, ha nem is egyszerre, de bizonyosan lábra fogják állítani.

— okt. 18.

— **A képviselőház** ujonnan választott munkás-bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg alakuló ülését. A bizottság elnökévé **Hegedűs Sándort**, jegyzőjévé **Biró Lajost** választották meg.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, okt. 17.

Szell Kálmán miniszterelnök szokatlanul korán érkezett ma a képviselőházba. Még 10 óra sem volt, már az ülésteremben tréfálozott friss jó kedvben a korán érkezőkkel, a kiket a bizottságok megalakítása hozott idő előtt a házba. Egyesek még most is panaszkodtak, hogy ez meg ez a hibája az új országháznak.

No majd lassanként megszokjátok! — mondotta a miniszterelnök, — sőt mind jobban és jobban megfogjátok kedvelni az itteni kényelmet.

A társalgást **Darányi** miniszter szakította meg, a ki félrehívta a miniszterelnököt, hogy valami jelentést tegyen.

A bizottságok folytatólagos alakulása után nyitotta meg **Apponyi** az ülést, mely hamar véget ért. Nehány alakíságot intéztek el és holnap kezdődik a tulajdonképeni első tárgyalás: a kvótáról szóló kir. kézirat megvitatása.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: **Apponyi Albert** gróf. A kormány részéről jelen vannak: **Szell Kálmán** miniszterelnök, **Darányi Ignác**. A jzkv hitelesítése után elnök az ülést fél 11 órakor megnyitja.

Elnök jelentést tesz a bizottságok megalakításáról, felkéri a még meg nem alakult bizottságokat, hogy mielőbb alakuljanak meg. Bemutatja a Kuria átiratát, a mely szerint **Nosz Gyula** ellen beadott kérvényt visszavonták. Jelenti, hogy a csongrádi és tápei választási ügyben az összes bírálóbizottságokból sorsol ki 11 tagot.

Barabás Béla kérdést intéz a házhoz, lehetnek-e a kiküldött vizsgáló bizottság tagjai a külön bíráló bizottságnak és hogy nem kellene-e külön-külön bizottságot választani a két ügyben?

Elnök: A mi az első kérdést illeti, kétségtelen, hogy a vizsgáló bizottság tagjai is lehetnek bírák és szavazhatnak. A másik kérdésre vonatkozólag az a nézete, hogy külön-külön bizottságot választassanak.

A Ház ily értelemben határozott.

Münnich Aurél kérdezi, hogy melyik bizottságba sorsolnak előbb?

Elnök: A tápei bizottságot.

Ezután elnök a következőket sorsolta ki a tápei bírálóbizottságba: **Apáthy Péter**, **Lengyel Zoltán**, **Kubina József**, **Károlyi Antal**, **Hajdu Imre**, **Halász Zsigmond**, **Rabót Ferenc**, **Serényi Béla** gróf, **Mayer Károly**, **Kecskeméthy Ferenc** és **Ketorisz Miklóst**.

A csongrádi bizottságba: **Bánhidya Antal** báró, **Boda Vilmos**, **Halász Zsig-**

mond, **Petricsevics Horváth** báró, **Drakulics Pál**, **Ugron János**, **Münnich Aurél**, **Szentiványi Árpád**, **Angyal József**, **Ivánka Oszkár** és **Abaffy Odön**.

Sztáray Sándor gróf mandátumának megvizsgálását az I. bíráló bizottsághoz küldik a sorsolás következtében. Ezután **Bónis István** bíráló bizottsági tag, majd az állandó összeférhetlenségi bizottságnak három tagja letették az esküt.

Elnök felszólítja azokat a kik még esküt nem tettek, hogy holnap reggel jelentkezzenek.

Végül kijelenti az elnök, hogy az összeférhetlenségi bizottságba kisorsolandók 10 tagját holnap jetenti be a háznak.

Holnap **Rátkay kvóta** indítványát tárgyalja a ház.

Munkás-segítő pénztár a megyébe.

Értekezlet a vármegyeházán.

— okt. 18.

Puky Gyula főispán rendkívül érdekes és nagyfontosságú értekezletet hívott össze a hónap 30-ikára.

Az értekezletnek az a célja, hogy előkészítse a hajduvármegyei gazdasági munkás- és cseléd-segítő pénztár megalakítását a vármegye területére.

A mai viszonyok közt ez az ügy elsőrendű feladatai közé tartozik a hazafias és böles közigazgatási kormányzásnak és mi erősen hisszük, hogy a vármegye összes illetékes körei, birtokosai örömmel járulnak hozzá a nemes eszme megvalósításához.

A hajduvármegyei munkás segítő pénztár megalakulásának folytatása lesz, hogy a megye minden községében alakulnak majd külön bizottságok, melyek a szövetkezést elősegítik és a munkás-kérdésben föltte fontos segítő-pénztárakat megteremtik.

csakugyan nem lehetett oly otrombán és irgalmatlanul kellemetlenkednie, mint annak idején a leányával.

Mit csinált, mit ért meg a szép **Labotka Erzsé** Budapesten, azt nem tudom. Az erényes családnak ellene érzett s piacra vitt szent borzalmából és pletykáiból minden idegennek azt kellett hinni, hogy **Erzsike** elvetemedett leány, a ki szörnyűséges dolgokat művelhet abban a bűnös nagyvárosban.

Az a néhány kisvárosbeli ellenben, a ki időnkint fentjárt Budapesten s véletlenül találkozott a szép **Labotka Erzsikével**, azt a megfoghatatlan hirt hozta, hogy az erényes család szegénye, látszat szerint igen komolyan végzi kötelességét egy nagy üzlet pénztárában: csinosan, de a lehető legegyszerűbben öltözik s az üzleti alkalmazottak, valamint a közönség részéről teljes tiszteletben részesül. Szóval ha hihet az ember a szemének, a szép leány nagyon szegény mert nagyon tisztességes.

Labotka bácsi, az erényes család, s a kiterjedt atyafiság e jó hírek előtt bezárta a fülét. Nekik **Erzsike** olyan szegényfolt maradt, mely égeti mindnyájok becsületét. Hogy nagyon szegény? Hát hisz épp az a botrány. Nincs nagyobb bűnre csábítója a leányoknak, mint a szegénység.

Hanem egy három esztendő mulva egészen más, csodálatos hírek jöttek a szép **Labotka Erzsikéről**.

Nincs az már üzletben. Nem öltözik az már szerényen! Hogyan, s hogy nem gazdag urhölgy lett már abból.

Maga a főispán — a ki nagy ur és nagy kujon volt — gonoszul gratulált az öreg **Labotkának**.

— No, **Labotka bácsi**, öröme lehet a budapesti szép leányában. A lövészenyen mutattak be neki. Mondhatom, elragadó teremtés. És olyan fogata van, de tudja olyan, hogy a mi grófnőink majd meg pukkadnak az irigységtől. A kertje és a villája pedig, az **Andrássy-ut** közepén, csupa izlés, csupa kellem.

Az erényes **Labotka bácsi**, a mint a leánya felől fuvó szellő egy kis pénzságot ütöt az orrába, egyszerre nagy lelkiismeretfurdalást kezdett érezni. Ó rosszul bánt, nagyon rosszul bánt azzal a kedves jó tisztességes leánnyal. Ime, milyen támassza lehetne az most az ő öregségének s az egész vajmi szűken tengődő erényes családnak, ha nem bántották volna meg, nem átkozták volna ki oly méltatlanul. Lelkiismeret furdalásait azonban elrejtette a főispán előtt s a szerény, de a határozott apai önérett hangján felelt:

— Ah, az én kis **Erzsikém** derék, jó gyermek. No de a szerint is neveltem.

A munka volt egész életem eszméje, őt is megtanítottam a bátor munkára. S most, hogy az ő munkáját nagy szerencsével áldotta meg az ég, bizonyára nem fog megelégedezni szegény ószapjáról és családjáról. Hisz mindig végtelen szeretük őt.

Hazamenvén pedig az erényes család körébe, **Labotka bácsi** legelőbb is neki támadt kisebbik fiának, a szerencsétlen adótisztnek:

— Te haszontalan, te vénasszony-pletyka terjesztő, hogy merted előttem elragalmazni az én legkedvesebb gyermekemet, az én szép kis **Erzsikémet**?

E támadás első szele volt egy ropant családi vihar. Az erényes család és atyafiság minden egyes tagja esküdzött, hogy mindig ő védelmezte a többiek elen, hogy ő, és csak ő nem oka, ha ma **Erzsike** mindnyájunk szemefénye és büszkesége, el van a családtól híd-gülve. Kis hija volt, hogy össze nem verkedtek az izgatott vita folyamán, mig-nem hirtelen alkalom nyílt, hogy mind, egyesült erővel megcsipjék bűnbakul a szerencsétlen adótisztet. Ez ugyanis vesztére a következő felkiáltást kockáztatta meg:

— De végre is tudnuk kellene, hogy miből és miképpen lett oly hirtelen gazdag **Erzsike**? . . .

Puky Gyula főispán szép, lelkes felhívást bocsátott ki e tárgyban. Felhívása szórul szóra im ez:

Az 1900. XVI. és az 1902. XIV. t. ez. által szervezett országos gazdasági munkás- és cselédsegítő pénztár, üdvös céljánál és áldásos hatásánál fogva, a magyar törvényhozás újabb alkotásai között legelső sorban érdemli meg a közelismerést.

Nagy jelentőségű és kiszámíthatlan szociálpolitikai fontosságú intézmény, mely a közigazgatásnak és a társadalomnak egyaránt a leggondosabb figyelmére méltó.

Amde ez az intézmény csak akkor fog rendeltetésének megfelelni, ha azt a legszélesebb körökben ismerik, ha az érdekeltek önként és tömegesen lépnek be a tagok sorába, — s ha a mezői gazdák nemcsak cselédjeiknek, hanem önmaguknak érdekeit is felismerik abban, hogy cselédjeiket beiratják a pénztár rendes tagjai közé.

Az intézmény sikeres fejlődésére azonban csak akkor lehet számítani, ha a segítőpénztár ismertetése és az érdekeltek buzditása tekintetében a közigazgatás és társadalom minden hivatott tényezője megteszi a maga elengedhetetlen kötelességét.

A mint egyrésztől hivatásom legnemesebb feladatai közé sorozom azt a tevékenységet, a melyet a munkáskérdés eme humanitárius céljainak megvalósítása körül kifejtteni alkalman nyílik, úgy másrészt remélem, hogy ebben a munkában hasonló meggyőződéssel kívánnak velem osztozkodni a vármegye tisztikarával együtt mindazok, kiket a közigazgatás eme nagyfontosságú kérdése érdekel.

Ebben a reményben felkérem a vármegye alispánját, ugys mint a hajdúvármegyei gazdasági egyesület elnökét, továbbá a vármegye tisztii ügyészét, főszolgabíráit és közigazgatási előadóját, a rendezett tanácsú városok polgármestereit, a községi illetve körjegyzőket, községi és járási orvosokat, a hitfelekezeteknek lelkészeit illetve eljáróit, valamint azokat a birtokosokat és haszonbérlelőket a kiknek ez a meghívó bézbessive lesz:

A megbotráncozástól szinte őrlöngve hurrogta le a nyomorult gyanúsított, a hitvány rágalmozót, a felségsértőt, a kínos családi viszály egyetlen okát, a szegény adótisztet.

Labodka bácsi így dörgött:

— Nem ismerlek többé fiamnak, ha az én leányom erényében kételkedel. Hogy lett gazdag? . . . Hát mi közöd hozzá, te számár, te, te semmi ember? Nem a te eszedből és nem a te munkád-ból annyi bizonyos. Nem kért tőled soha kölcsönt, sem segítséget. Hogy lett gazdag? Még ezt meri kérdezni ez a fiánál! Hát megnyerte a nagy lutrit, vagy tudom is én, hogy mit. Anyai bizonyos, hogy Erzsike az én vérem, az én nevelésem, s ha gazdag lett, kiki megnyugodhatik benne, hogy csak csak tisztességes uton lett azzá.

A lovagias bakatist báty' a kardját verve ijesztgette az adótisztet öcsését.

— Ha nem volnál testvéröcsém, te gyáva, majd megtanítalak egy kis hideg vassal, mint bánok én el a gyöngönök rágalmozóival.

Sziveskedjenek ez évi október hónap 30-ik napján, csütörtökön d. e. 9 órakor a vármegye székházának gyűléstermében tartandó értekezletre megjelenni oly célból, hogy az értekezlet megvitassa és megállapítsa azokat a módokat és eszközöket, a melyekkel a munkás segítőpénztár intézményét a legszélesebb körben megismertesse és népszerűvé tenni, az intézmény iránt való bizalmat felkölteni és megszilárdítani, a munkaadókat, munkásokat és cselédeket a pénztár tagjai sorába való belépésre buzditani, általában pedig az intézmény ügyét minden irányban és a leghatásosabban előmozdítani lehetséges legyen.

Debrecen 1902. október 15-én.

Puky Gyula.
főispán.

Német—cseh nyelvviszály.

— okt. 18.

Körber dr. osztrák miniszterelnök oly kérdés megoldásához fogott, mely vegyesnyelvű államban a legnehezebb feladatok közé tartozik. A nyelv a legdrágább kincs az embernek.

Első sorban a nyelv az, ami az embert a többi teremtmények fölé emeli. Nemcsak az egyes ember gondolat- és érzélemvilágát közvetíti legközelebbi környezetével és a nagy összességgel, hanem segít a létért való küzdelemben is, elősegíti az élet minden helyzetében még a műveltség kezdetleges fokán álló embert is és emeli a népek hatalmi állását abban a mértékben, amelyben nyelvük hódítani képes és alkalmas.

Ezért az Ausztriában dúló nyelvviszály fölött nem szabad fitymálva mosolyogni s azt kicsinyesnek nevezni, mert a valóságban beláthatatlan érdekek fűződnek a nyelvhez. De midőn ezt elismerjük, akkor másrészt azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy nemcsak minden önértetnek, hanem minden szükség kielégítésének is kell, hogy határa legyen, az adott viszonyokban, vagy legalább azokban a viszonyokban, melyeknek előidézése a lehetőség körén belül fekszik. Körber miniszterelnök — úgy látszik — ebből az alaptól indult ki, midőn javaslatait fogalmazta, melyekkel a nyelvkérdést Cseh- és Morvaországban rendezni akarja. E javaslatok főleg a létező szükségeknek szándékoznak eleget tenni és úgy a szlávok, mint a németek köszönetét egyenlő mértékben nem csak megérdemelnék, de meg is találnák, ha szóvivőink valóban csak a szükségességek kielégítését tartanák szem előtt s nem törekednének oly vágyak teljesítésére, melyeket csak a másik néptörzs kárával lehetne megvalósítani. Csak így lehet megérteni, hogy a csehek Körber javaslatait még tárgyalhatónak sem tartják s hogy a németek sincsenek velük megelégedve. Mégis téves lenne a pártférfiak első nyilatkozataiból kudarcra következtetni. Hiszen, szinte csodának kellene történni, ha első dobásra oly formát lehetne találni, mely mind a két fél helyeslésével találkozónék. Még ha a megelégedés meg lenne ia, annak nyilvánítására nem lehetne számítani. Ezt a taktika tiltja, mert az egyik párt nem tudhatja előre, hogyan fog a másik nyilatkozni és mert minden esetben nyitva akarják maguknak tartani azt a lehetőséget, hogy még több engedményt érjenek el. Jó lesz tehát, ha az ügy további folyását megvárjuk s nem alkotunk magunknak elhamarkodva végítéletet.

Csak azt sajnáljuk, hogy egy belső

kérdést a kiegyezéssel és a kötendő kereskedelmi szerződésekkel kevernék össze. Ez összekeverés folytán nem kísérhetjük itt Magyarországon az osztrák miniszterelnök kísérletét azzal a tárgyi-lagos kedvteléssel és művészi érdeklődéssel, melyet élvezhetnénk akkor, ha a viszály elintézésénél nem lennénk érdekelve. Őszintén óhajtjuk, hogy Körber fáradozásait siker kísérje.

Agról—ágra.

Alkalmi apróságok.

A bábák.

A belügyminiszter felhatalmazta a bábákat, hogy szükség esetén megkeresztelhesék az újszülöttet.

A: „Bábának születni nagy és szép gondolat!”

B: Megint beteg?

A: Nem. Csak citálok. Garay bizonyosan így írta volna meg költeményét, ha a legújabb belügyminiszteri rendeletről tudott volna. — Képzelve ezután a bábák fognak keresztelni!!

B: Ah!

A: Sőt! — Ők fogják feladni az utolsó kenetet, ők kötik meg és bontják fel a házasságokat, ők temetik el a halottakat, ők vetik ki a III. osztályu kereseti adót, ők szabják ki az illeteket, ők építik fel a legújabb városi bérházakat, ők ítélkeznek a sommás és Soma nélküli perekben, ők . . .

B: Na, na! . . .

A: (Neki buzdul) . . . Ők fognak közigazgatni, ők lesznek városi tanácsnokok, bakterek, kaszinói elnökök, kisvasuti kalauzok, fizető pincérek, mezőrendőrök, akadémiai tanárok, végrehajtók, luftinspektorok, szünügyi bizottsági tagok, virilisek, virilisek, . . .

B: Na, na, na! Hát akkor ez a sok ember mit csinál?

A: (Meggyőződéssel) Bábák lesznek!

B: Tudja mit szeretnék most? . . .

A: Bába lenni!

B: Nem! . . . (Hirtelen) Ezt szeretném! (Jól képenvágja A-t, elinal.)

—il.

KÖZIGAZGATÁS.

Állategészség-ügy.

A debreceni kamara az 1901. évben, állategészségügyi szempontból.

— A földmívelési miniszter évkönyve alapján —

Miután az 1900. évi XVII. t. c. értelmében az állatorvosi közszolgálat államosítva lett, a szakszolgálat az állam által kinevezett m. kir. állatorvosok látják el. — Kerületünk több mint két és fél millió kis és nagy állatai egészségére 46 állami állatorvos vigyáz fel és ha bár lóban és sertésben több megbetegedés történt, mint az előző évben, a juh és szarvasmarha állomány sokkal jobb karban volt tartva. A mi a betegségeket illeti, a lépfene Bereg, Hajdu (különösen Balmaz-Ujváros környékén) és kismértékben Szabolcs-megyében lépett fel. — Veszélyességben 252 darab állat esett a kerületben, de az ezek által megmárt és kiirtott állatok száma igen nagy, minek oka abban rejlik, hogy népünk még nem eléggé elővigyázatos. — Nagy-Britanniában, a hol a veszélyesség ellen erélyesen védekeznek az 1900.

évben, évnegyedenként csak egy-egy állaton állapított meg a veszettség

A takonykór Szabolcs- és Szatmár-vármegyékben észleltetett, de a malleinnel való beoltás folytán számos állat meggyógyult. — Hajdumegyébe a kóborló czigányok lovai hurcolták be a takonykört. — Az ország testén élődő ezen vándorló fajnak a megtelepítése csak úgy lenne lehetséges, ha lovaikat tőlük elzévén, azokat lebunkóznák, mint azt Debrecen sz. kir. város erélyes mezőrendőr kapitánya teszi. — Ha ezek a lovak épen nem takonykórosak is, mindig megvannak érve a lebunkózásra.

A szájsz. és körömfájás járványa sokkal csekélyebb volt, mint az előző években.

Ragadós tüdőlob, tenyészbenaság nem fordult elő kerületünkben.

Juhhimlő sem jött elő kerületünkben, kivéve Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyét.

A rüh Bereg- és Hajdu-megyékben lépett fel — utóbbiba ismét a kóborcigányok lovai hurcolták be, továbbá egy nagyobb gazdaság dohánykertészeinek a lovai. — Ha azok a dohánykertészek tudták volna, hogy a saját foglalkozásukhoz tartozó anyaggal megmenthették volna lovaikat, akkor dohánypáccal mosták volna őket, bár a creolin bekenés még jobb.

Sertésvész Bereg- Hajdu- és Szabolcs-megyékben fordult elő.

Ezenkívül még igen sok és különféle betegség gyötörte állatainkat, melyek többnyire kikerülhetők lettek volna, ha gazdáink a cselédjeiket tisztogatásra szoktatnák. — Különböző gazdasági felolvasásokat tartani magukra a gazdákra is üdvös volna.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Okt. 18. A közös katonák szemléje a Pavilon laktanyában.

Okt. 18. Az orvos-gyógyszerész egyesület havi ülése.

Okt. 18. Délután 3 órakor a jog- és pénzügyi bizottság ülése a városházán.

Okt. 19. Vásár vasárnapja.

Okt. 20. Katonai utóállítás a Koronában.

Okt. 22. Agarászverseny a Hortobágyon.

Okt. 23. D. u. 3 ó. Rendes közgyűlés a városházán.

Okt. 26. D. e. 11 ó. Műpártoló egyesület közgyűlése a városháza nagytermében.

Okt. 24., 25., 27., 28. Ellenőrzési szemle a Péterfia-utcai honvéd laktanyában.

Okt. 29. Pincériskola ünnepies megnyitása.

Okt. 30. D. e. 9 ó. Értekezlet a vármegyeházán a munkás-segítő púztár ügyében.

Debrecen tíz kerületben.

— október 18.

Az e havi közgyűlés egyik legfontosabb tárgya lesz Debrecen város utcáinak 10 közigazgatási kerületbe való beosztása. Eredetileg 9 kerületre akarták felosztani Debrecen 3 politikai kerületét, de a jelenlegi III. kerület nagysága miatt ez nem volt keresztülvihető.

Igy tehát 10 kerületbe lesz beosztva a város. A tervezetet most készíti Vecsey Imre tb. főjegyző, aki már holnap-holnapután bemutatja a tanácsnak.

E szerint a 10 kerület a következő 10 nagyobb utca körül alakul, természetesen a mellék utcák bevonásával;

- I. kerület Csapó-utca;
- II. „ Péterfia-utca;
- III. „ Bethlen-utca,
- IV. „ Mester-utca;
- V. „ Hatvan-utca;
- VI. „ Piac-utca;
- VII. „ Miklós-utca;
- VIII. „ Hunyady-utca;
- IX. „ Varga-utca;
- X. „ Kossuth-utca.

* **Debreceniek a nagyváradai iparosgyűlésen.** Tegnap utaztak el a debreceniek a VI. országos ipartestületi gyűlésre, mely ma kezdődik Nagyváradon. A kereskedelmi és iparkamarát Serly Ede, Szávay Gyula és Grünvald József képviselik. Az ipartestület részéről Nagyváradra utaztak:

Tóth Kálmán ipartestületi elnök, Tóth Kálmán jegyző, K. Tóth Sámuel, Friedvalszky Rezső, Dávidházy Kálmán, Kiss Ferenc, dr. Hütter Károly, Kormos Gyula, Thiessen Artur, Biczó Gyula, Veréb Lajos, Blaskovics Mihály, Juhász István, Losonec János, Antal Vince, Balla Mihály, Klein Dávid, Riesz Henrik és dr. Körössy Kálmán.

* **Személyi hír.** Tolcsvai Nagy Gábor m. kir. esendőr őrnagy tegnap este Debrecenbe érkezett, hogy az itteni esendőr-szárnyparancsnokság kerületében szemlét tartson. A szemle előreláthatólag 2—3 napig fog tartani.

* **A vidéki hírlapírók és az új országháza.** A vidéki hírlapírók országos szövetsége tudvalevőleg azzal a kéréssel fordult a képviselőházhoz, illetve az elnökséghez, hogy a vidéki hírlapíróknak az új országházban helyet adjanak. Ez a kérvény most érkezett a miniszterelnöktől Apponyi Albert gróf képviselőházi elnökhöz, a ki tegnap átiratban arról értesítette a szövetséget, hogy a legközelebbi napokban, még a jövő hét folyamán foglalkozik e kérdéssel és azután az érdemleges döntésről rövidesen értesíti a szövetséget.

* **Járványos betegségek a megyében.** Hajdu-vármegye területén erős mérvben pusztítanak a járványos betegségek. — Mint már jelentettük a vörheny több községben olyan módon lépett fel, hogy az iskolákat is be kellett zárni. Most meg már kanyaró és torokgyík megbetegedéseket jelentenek tekintélyes számmal. Igy tegnap *Tetőlen*, *Nánás*, *Dorog* és *Kaba* közel 15 megbetegedést jelentettek.

* **Utószemlék a közös katonáknál.** Tegnap folytatták a közös katonák szemléjét, a melyre azonban helyből csak 5 ember jelentkezett, a vidékről pedig 76 szemleköteles. Miután még csak ma lesz szemlenap, s miután a jelentkezést elmulasztott szemleköteleseknek igen nagy a száma, e hó 30-án és 31-én utószemlék lesznek.

* **Közigazgatási bejárás.** *Lamprecht* Frigyes az iránt folyamodott a városhoz, hogy a Kónyán levő sertéshizlalása mellett egy újabb sertésrakodót állíthasson fel. Kérvénye megjárván az illetékes fórumokat a sertésrakodó felállítására engedélyeztetett. Tegnap tartották meg ebben az ügyben a közigazgatási bejá-

rást, melyen jelen voltak a kereskedelmi minisztérium részéről *Szigmeth* Károly üzletvezető és *Móyerszky* Gyula felügyelő, Debrecen város részéről *Király* Gyula tanácsos és *Acél* Géza főmérnök, a közigazgatási bizottság részéről *Nemess* Kálmán és *Gajáry* Lajos kir. mérnök. Miután azonban *Lamprecht* Frigyes nem gondoskodott a rakodó helyének kisajátításáról s a város, mint tulajdonos nevében a város jelenbeni „képviselői” ezt kifogásolták a sertésrakodó ügyében érdemleges határozatot nem lehetett hozni.

* **Öngyilkos szerelmes legény.** A romantika erősen bele játszik ebbe a más-különböző egyszerű kis történetbe. *Pocsai* Imre 20 éves, deli, szép legény regénye is ott kezdődik, ahol nagyon sok másé. Szeretett és megcsalták. Hogy milyen volt a szerelme, azt *Pocsai* maga is megírta abban a levélben, a mit öngyilkossága után találtak meg a zsebében, ahol az ő kedves *Mariskájának* szörnyű sok helyesírási hibával teli girbe-gurba sorokban kinyilatkoztatja, hogy úgy szerette mint a fűvezőt a harmat s olyan nagyon a hány virág nyílik a réten, a hány csillag ragyog az égen s a mennyi madár csicsereg a falombokon. Miután azonban a *Mariska* szíve nem hajlott a szerelmi ömlengésekre, elbusulta magát s tegnap egy rozsz órájában gazdájának *Durai* István püspökladányi lakosnak az istállójában felakasztotta magát a gerendára. Mire észrevették, már halott volt. Igy jelentette ezt a püspökladányi szolgabíróság meggei hivatalunkhoz.

* **Félévig a börtönben.** Ily címen megírtuk, hogy *Liebl* Ilona, egy szegény leány félévig kénytelen volt börtönben pusztulni, senyvedni, mert valami jelentéktelen kihágás miatt letartóztatta a rendőrség s miután *Liebl* Ilona illetőségi helyét nem lehetett kipuhatólni, nem tudták, hogy hova toloncolják. A magyarországi tolonc-törvények pedig ilyen esetben elrendelik, hogy a toloncolásra ítélt fogva tartandó, mindaddig, míg illetőségének gazdája kerül. Végre tegnap kitünt, hogy *Liebl* Ilona budapesti illetőségű hajadon. Igy azután a rendőrség eltolo colja Budapestre, ahol végre azután *Liebl* Ilonát — szabadoneresztik.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: *Egri* Erzsébet ev. ref. 4 éves, *Rozeablüh* Zsigmond izr. 2 éves és *Telek* Demeter gör. kath. 60 éves.

* **Az Eötvös utca lakóinak kérése.** A honvédlaktanyával szemben levő szegény, mostoha Eötvös-utca lakói kérvényt adtak be a városi tanácshoz. Aszfalt gyalogjárót, kövezetet, világítást kérnek, mert a mostani állapotok tarthatatlanok. Az utcában, — hol csupa intelligens emberek, hivatalnokok, iparosok, katonák laknak, — akkora a sár, hogy bivalyok fulladnak bele. Este előleges életbiztosítás nélkül nem tanácsos az utcában járni. — Tekintve azt, hogy az Eötvös-utca tényleg nagy forgalmu helye a városnak, hisszük, hogy kérelmüknek helyet fog adni a városi tanács.

* **Gróf Esterházy Jenő.** Óriási feltűnést keltett mindenfelé gróf *Esterházy* Jenőnek a jezsuita- és az egyházi rendből való kilépése, amelynek híre bejárta a világsajtót. Most Szombathelyről a következő sürgöny érkezik:

Az Esterházy-családhoz közelálló körökben híre jár, hogy gróf *Esterházy* Jenő a Jézus-társaságból történt kilépése

után már megnősült. A gróf szombaton tartotta *Teylana de Reynac* márkinővel London egyik templomában esküvőjét és az ifjú pár az esküvő után azonnal elhagyta Londont. A gróf többek előtt kijelentette, hogy nem fog többé Európában élni, hanem Amerikába költözik. Gróf Esterházy a Jézus-társaságba történt belépésekor 300.000 koronát ajándékozott a rendnek, 500.000 koronát azonban csak megörzés végett adott át tanuk előtt.

A gróf negyvenkét éves, a márkinő pedig, aki immáron gróf Esterházy Jenőné, negyvenöt éves. Azokban a körökben, ahol gróf Esterházy Jenőt közlel ismerik, valóban váratlan volt a csaknem vakbuzgó aszkétának a multtal mindenképpen szakító lépése. Mikor néhány év előtt a jezsuita-pátert egy közeli rokona meglátogatta a klastromban, a következő jelenet történt meg. A páter éppen cellájának padolatát seprerte, amikor rokona belépett, aki megdöbbenve kiáltott fel:

— Hát eszedem vagy, hogy te, gróf Esterházy, aki szabad ur lehetnél, így élsz?!

A páter borzalommal hallgatta a szavakat és szent felháborodással rokonára emelte a seprüt ezekkel a szavakkal:

— Távozz tőlem, sátán, ne kísérts! És imhol a sátán mégis eljött érte.

* **A hűtelen.** A rendőrség bünygyi osztályába beállított tegnap egy fiatal asszony.

— Kapitány ur kérem, panaszom van.

— Kire?

— Az uramra.

— Miért?

— Megszökött a hűtelen.

— Hja, ez nagy baj, de én nem segíthetek rajta.

— De nem egyedül ment ám, kapitány ur.

— Hát kivel?

— Az arany órámmal, az arany láncommal, meg az arany gyűrűmmel. Sőt a kézi táskámat is magával vitte a hűtelen.

Az asszony kívánságára a hűtlen férj ellen megindították a nyomozást.

* **Szállítási pályázat a hadsereg részére.** A kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdeklődőknek, hogy a kereskedelmi minisztertől leérkezett a közös hadsereg borból készitendő ruházati és felszerelési, 1903 évi szükségletének szállítására vonatkozó hirdetmény. A szállításban csak a magyar korona országainak területén lakó, iparigazolvánnyal bíró mesterek vehetnek részt akár önállóan, akár mint valamely kisiparos szövetkezet tagjai. A részletes feltételek megtudhatók az iparkamaránál. Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok a debreceni kamarához ez év október 31-én déli 12 óráig mulhatatlanul beküldendők, próbaminta felmutatása és óvadék tétele azonban nem szükséges. A debreceni iparkamara értesítette az ipartestületet, hogy Takács Gábor és Debreceni Lajos debreceni csizmadia mesterembereket, a m. kir. honvédség 250 pár bakkanes és 250 pár könnyű cipő szállításával megbizta. Örömmel konstatáljuk a magyar ipar támogatását az áltami vállalatok körül.

* **A pálinka-gyártás megrendszabályozása.** Ujabb időben alig főznek már pálinkát s a pálinka elnevezés alatt forgalomba kerülő ital, különösen a sokféle likör mind „hideg uton” készül. A burgonyából, kukoricából vagy más

gabonából főtt szeszt vízzel higitják, cukorral, illó olajokkal vegyítik, megfestik és áruba bocsátják mint finom, finomabb, vagy legfinomabb valódi pálinkát. Holott ez tulajdonképen hamisítvány s a mi ennél is fontosabb; rendszerint mérget is tartalmaz. Legkiválóbb vegyészeink foglalkoztak már az e fajta, egyre jobban terjedő italok elemezésével s a különféle vegyi vizsgálatok során derült ki a „hideg uton” gyártott pálinka nemüek mérges volta. A dolog hosszabb idő óta foglalkoztatja már a földmívelési miniszteriumot is, a pénzügyminiszteriumot is s amint a szükséges előtanulmányok befejezést nyernek — ami nemsokára várható — a pálinka gyártásnak ezt a módját alaposan megfogják rendszabályozni.

* **A postai utánvétel módosítása.** Egy sok tekintetben előnyös újítást ajánl a magyar államvasutak figyelmébe Reitzer Lipót szegedi kereskedő. A kereskedőkre és a vasutra is hasznos újítás előnyeit elmondja ő maga hozzánk beküldött irásában, melyet a következőkben ismertetünk:

Mig úgy a m. kir. posta és az osztrák-magyar bank, valamint számos magánintézet is cheque-vel való átutalás által oly üdvösen egyszerűsítette a pénzforgalmat, addig hatalmas szállítási vállalatainak, nevezetesen a vasutak és gőzhajózási társulatok az utánvételi összegek folyósítása terén a régi rendszerrel maradtak, mely utóbbi azonban a fejlődő kereskedelemmel már sürgősen igényel a mai kornak megfelelő reformokat. Ezen reform igen egyszerű módon volna létesíthető, ha szállítási vállalataink az utánvételek elszámolására — legalább azok részére, kik azt kívánják — a postatakarékpénztárt vennék igénybe és pedig oly módon, hogy már az illető leadási állomás, ahol az utánvételi összeget beszedik, ezt az összeget az ottani postánál közvetlenül a feladó cég javára fizetné be, ami igen egyszerűen keresztülvihető, ha az utánvételes küldemény szállítóleveléhez az illető postatakarékpénztári számlatulajdonosok egy-egy befizetési lapot esatolnak.

* **Gelber-Ahaszvérs.** Megirtuk, hogy az esküdtek nem gyilkosságban, hanem a szándékos emberölés büntetében mondták ki bűnösnek a dob-utcai rablógyilkost, *Gelber Baruchot*. A védelem erős segédlettel és nagy erővel esikarta ki ezt a kedvezményt, mely *Gelbert* megmentette az akasztófától. Az esküdtbiróság — mint jelentettük — életfogytig tartó fegyházra ítélte *Gelbert*, azonfölül mellékbüntetésképp *tíz évi hivatalvesztésre* és ha akármilyen okból büntetését megszakítaná, az országból való és örök időre való *száműzésre*. Az ítéletnek ez a rendelkező része *Gelber Baruchot* a legkülönösebb fajtájú fegyencé avatja. Először is figyelembe veendő, hogy feltételes szabadságot nem kaphat, mert oroszországi, vagyis külföldi honos. Oroszországi honosságát azonban öt év mulva elvesziti s így ha kegyelmi tény folytán valamikor mégis kiszabadul, a közigazgatásági hatóságoknak ugyencsak meggyűl a bajuk, hogy hová tegyék. Oroszország nem fogadja be, mert először nem lesz orosz honos, másodsor izraelita vallásu. Mihelyt átlépi a határt, azonnal visszatoloncolják. A hatóságnak tehát más szomszédországgal kell szerencsét próbálnia. Házalnia kell Európaszerte, hogy az ítélet rendelkező részét végrehajthassák. Ez az ítélet tehát nemsokára fegyencet, hanem egyut-

tal jövendőbeli Ahaszvérust esinált az elvetemedett gonosztevőből.

* **Könyörtelen apa.** *Vértesi György* megérdemli, hogy a nyilvánosság előtt bélyegezzük meg lelketlensége miatt. A családi perpatvarok szellőztetése ugyan nem a mi hivatásunk, de *Vértesi György*, aki különválva él a feleségétől 5 gyermekéért nem fizeti szegény volt hitestársának a törvény által megszabott tartás díjat, hanem egy rossz asszonyra költi, aki tegnap, mikor *Vértesi* elment az urához, akit nem talált otthon, megátadta a szegény 5 gyerekekkel küzködő anyát s a szó teljes értelmében véresre verte, úgy hogy eszméletlenül szedték ki a félholt asszonyt a furia kezéből. A rendőrség ebben az ügyben megindította az eljárást.

* **Szabadrábra helyezett rendőr.** Nagy feltűnést keltett annak idején *Bangó Márton* volt debreceni rendőr esete, aki állítólag kirabolt volna a *Széchenyi* kertek alatt egy vidéki embert. *Bangót* a debreceni kir. ügyészség letartóztatta, de édes apja és anyje közbenjárására — mint *Kardos Samu dr.*, *Bangó* védője értesít bennünket, a rablással gyanúsított volt rendőrt szabadrábra helyezték.

* **A téli kendő ára.** Voltaképen 12 korona volt a kendő ára, de *Jablonkai János* sokkalta drágábban fogja megfizetni. *Asztalos József* Kossuth-utcai kereskedő kirakata elé volt kiakasztva a kendő, melyet egy, — mint a következők mutatják — nem épen alkalmas pillanatban *Jablonkai* leakasztott s el akart tűnni vele az esti szürkület homályában. De egy rendőr elfogta, most nem a kereskedőnek, hanem a rendőrség bünygyi osztálya előtt kell számolnia a kendőért a tolvajnak.

* **Elfogott zsebmetsző.** A holnapi vásárvasárnapjára gyülekeznek már városunkba a zsebmetszők, akik ez ünneplés alkalomra eljönnek messzi idegenből is. Csakhogy a rendőrség is résen van s nem egy zsebmetszőt elfogott már is, mielőtt kárt tehetett volna, a mi különben sem fényes közbiztonságunkban. Tegnap is egy veszedelmes zsebmetszőt tartóztatott le *Pallai József* személyében. A közönséget mindazonáltal egy jó tanácsossal látjuk el a vásáros napokra, azzal a figyelmeztetéssel ugyanis, hogy: *óvakodjunk a zsebtolvajoktól*.

* **Összeroncította a hordó.** *Tibai Gábor* mázólo segéd *Fráter Gyula* hatvan utcai lakosnál hordót eresztett le a pincébe. A hordó leeresztésnél szükséges elővigyázati intézkedésekről nem gondoskodott, s a hordó előtt haladt lefelé a lépcsőn. Egy óvatlan pillanatban elcsuszott, a nagy súlyu hordó rázuhant, s a szerencsétlen embernek a lábát összezsuzta. Beszállították a kórházba, — sérülései nagyon súlyosak, az összezsuzott lábat valószínűleg amputálni kell.

* **Megserélt csász.** *Nagy György* érsemjéni birtokos szőlőjében és a környéken sok kárt okoztak az enyveskező tolvajok. Hogy ezt megakadályozzák, a szőlőterület két csőzét *Badar Imrét* és *Gáspár Jánost* fegyverrel látták el. A két fiatal legénynek nagyon tetszett hatalmuk illetén növekedése s tegnap dél előtt ki akarták próbálni a puskákat, mi közben *Gáspár* kezében egy vigyázatlan ütés következtében elsült a fegyver s a serétek *Badar Imre* fejét érték. *Jó Badar* összerogyott, társa pedig kétségbeesetten szaladt segítségért.

Behozták a kórházba, hol megállapították, hogy kalapját nem kevesebb, mint 43 serétszem lyukasztotta át, mig

a fejét csak 9 szem sértette meg. — Ha Gáspár a fegyver esővét csak pár milliméterrel lejjebb tartja, pajtásának egész fejét szétroncsolta volna az erős töltés. Badar sérülései nem veszélyes természetűek s előreláthatólag pár nap múlva otthaghatja a kórházat.

* **Az áruló csizma.** Lukács András b-ujvárosi gazdát csunyán meglópták a múlt hóban. Míg valami dolga végett elment hazulról, valaki feltörte szobájának ajtaját, s minden értékes és elemelhető tárgyat összepakolva odább állott. A kárvallott ember hiába tudakozódott az udvaron lakóktól, szomszédaitól, — a tettest nem sikerült kipuhatolni. Most azután a vásáron egy Fazekas János nevű volt lakótársának lábán felismerte Lukács András ellopott csizmáját. Rögtön megtámadta az embert, ki beismerte, hogy a csizma tényleg Lukácsé volt, de a többi eltűnt tárgyról tudni sem akar. Feljelentették az ügyészséghez.

x **Hölgyek érdekében!** Nagymaradéknak vásár! Legfinomabb és legdivatosabb női ruhakelmék az őszi és téli időnyre, ugyancsak blous selymek, gyapju és pamut flanelek feltűnő olesó árban Mezey Gyulánál Piac-u. 42. Biedermann ház Nagy pénz megtakarítás!

x **Nincsen ajándék!** ezt kizárják legolcsóbb áraink. Divatos női ruhakelmék, diszek, Barchetek, kendők, melegalsók Boros Testvérek nődivat áruházában, Debrecen Kossuth utca. 6.

x **Modern csodák.** Márkus Jenő éttermében ma Szombat és Vasárnap este műelőadás a pszichológiai fizikai körből. „Cimberland Alos” gondolatolvasó és jósnő több fejedelemtől kitüntetve. „Mr. Stanlei” legújabb spiritista mutatványai, szenzációs látvány az átlátszó nő. Egész új műsor. A burok kémje. — Ezen érdekes estélyekre belépő-díj nincs.

* **Hoff Albert** arany és ezüst ékszerész, ez uton értesíti a n. é. közönséget, hogy a városház alatti ékszer raktárát és műhelyét Piac utca 29. sz., a városházzal szembe, debreceni söresarnok épületében hátul, az emeletre helyezte át, ahol is minden e szakba yágó arany és ezüst áruk a legjutányosabb árban beszerezhetők. valamint megrendelések, javítások, vésnöki munkák elfogadtatnak. A nagy é. közönség jóindulatába és pártfogásába ajánlva magát.

S P O R T.

Benedek Sándor vivóiskolája. Szigeti Benedek Sándor vivómester, ki városunkban már számos év óta szép eredményel, a legnagyobb elismeréstől kísérve működik, az idén is megnyitotta vivóiskoláját. Kényelemmel berendezett vivóterme a piac-utcai Vecsey-ház első emeletén van, s a tagok névsorában találjuk Debrecen sportkedvelő urainak és ifjúságának színejavát. A jelentkező vivók közül különösen a haladók száma oly nagy és olyan kvalitású, hogy az év folyamán rendezendő több vivóakadémia elé méltán érdeklődéssel tekinthet közönségünk. A tanfolyamon úgy kard, mint vitór vivásból is oktatást nyernek a tanítványok, s tekintve Benedek Sándor vivómesteri minőségét, a tandíj, különösen a jogászok számára rendezett csoportos órákon a legmérsékeltőbb. Felhívjuk az érdeklődő sport körök figyelmét a fényesnek ígérkező vivótanfolyamra.

A Debreceni Torna és Kerékpáros-Egylet választmánya e hó 19-én vasár-

nap délután 3 órakor a péterfia-utcai tornacsarnokban ülést tart. Tárgyai: 1. Jelentés a szeptember 7—8-d k és az október 12-iki versenyekről. 2. A pénztár állapota. 3. Tagsági ügyek. 4. Vivótanfolyam. 5. Indítvány a Magyar Athletikai Szövetséghez. 6. Folyó ügyek. Az egylet tisztviselőit és a választmány tagjait e gyűlésre ez uton is meghívja az elnökség.

E G Y L E T.

Az ev. ref. tanítók segítő egylete. Az alakulóban levő ev. ref. tanítói segítőegylet tegnap délután tartotta alakuló gyűlését az egyházépület nagyszobájában Somogyi Pál egyházmegyei főjegyző elnöklété alatt. A gyűléstárgya a felterjesztendő alapszabályok megbeszélése volt.

S Z I N H Á Z.

Színházi műsor:

Okt. 18. szombat, *A szultán*, daljáték. (A.)
Okt. 19. vasárnap, délután *Piros bugyellár*, népszínmű; este *A sötétség hatalma*, paraszt-dráma. Itt először.
Okt. 20. hétfő; *A kukta kisasszony*, énekes bohózat. (B.)
Okt. 21. kedd; *A kishűkevény*, daljáték. (C.)
Okt. 22. szerda; *A rejtett arc*, vígjáték. (A.)
Okt. 23. csütörtök; *A vörös talár*, színmű. (B.)
Okt. 24. péntek; *A cigánybáró*, daljáték. (C.)
Okt. 25. szombat; *Othello*, tragédia. (C.)
Okt. 26. vasárnap; délután *Az igmandi kis pap*, népszínmű, este *Ádám és Éva*, daljáték. Itt először.

— **(Demimonde.)** Ifj. Dumas híres színműve a *Demimonde* zsufolt házat vonzott tegnap este a színházba. Ez részben az izgató társadalmi kérdéseket elmés, szenvedelmes, fordulatos szónoklatokban és csevegésekben élesen bontogató író érdeme; de másrészt nyílt elismerése annak, hogy Makó társulata a társadalmi vígjátékban és színműben a legerősebb; ezeken az estéken nyújtja a teljesen, tisztán élvezhető. A barack elméletét ugyan a tegnapi előadásra is alkalmazni lehet: kétféle volt a barack; de a fekete pontokat nem mindenki vette észre s a művészi hatás általában eléggé zavartalan volt. D'Ange báróné szerepében Hahnel Aranka alapos készült-sége, aprólékosságig jellemzően színező tehetsége és hódítóan jó izlésű megjelenése fegyvereit vitte harcra s a legszebb győzelmet aratta. Nem kereste a hatást, — finom, alig feltűnő eszközökkel érte el a sikert. Egy-egy szemvillanással, a kar pillanatnyi megrándulásával, gyors ideges mozdulattal, a lépések aprózásával, a fej dacos hátravetésével, egy pár leheletszerű felszisszenéssel mesteri módon jellemezte a félvilág bűnös köréből a tisztességesek közé emelkedni vágyó asszony küzdelmét. Az egyenletes, művészi becsü játék megfigyelőinek nagy gyönyörűséget szerzett. Olivier személyesítője Pataki erős egyéni értékével ügyesen rejtegette a szerep nem tudás hátrányait, de e hibája miatt nem lehetett játéka tökéletes. Igazán kár; mert rendkívül szerencsésen eltalálta különben a szerep alaphangját. Nagyon jó volt a *Sebestyén* öreg márkija; élő alak, szinte valóság inkább,

mint játék, amit egyszerű vonásokkal lelkünkbe rajzolt. Csige Ilonka egyéni ereje nem bírta el a Marcelle személyesítésében reá rótt feladatot. *Klenovics*, *Menszáros Margit*, *Palágyi* jól beleilleszkedtek a keretbe s hozzájárultak az est sikerének kivívásához.

— **(A jövő hét műsora.)** A jövő hétre megkaptuk tegnap este a műsort. Úgyes, változatos összeállítás. A hét első két estéje a könnyű szórakozást keresők kielégítésére lesz jó. Szerdán az eddig látott legteljesebb értékű, igazán művészi előadásban bemutatott *Rejtett arc*-ot ismétlik meg. Utána nyomban a *Vörös talár* következik, melyről azt mondják, hogy a társulat kitűnően játsza. Pénteken a mulandóság veszedelmén immár felülemelkedett *Cigánybáró* kerül sorra. Szombaton *Shakspeare*-est lesz, a vak szerelemföltés örökkévaló nagy tragédiája, *Othello* fog bizonyára zsufolt házat vonzani. Végül vasárnap délután *Bercik* Árpád bájos régi népszínművét *Az igmandi kis papot* adják, este pedig a Népszínház tavalyi műsorából mutatják be az *Ádám és Éva* című daljátékát, mely kissé csipős falat, de finoman játszva szép zenéjével a kényesebb izlésűeknek is kedvére való lehet.

TAVIRATOK.

Osztrák képviselőház.

Bécs, okt. 17. (*Saját tudósítónk távirata.*) A reichsrath mai ülése ismét zajos botrányok közt folyt le. A bécsi tartománygyűlési választók névjegyzékére vonatkozó indítvány tárgyalásánál a *szociáldemokraták* és a *keresztény szocialisták* közt heves összeütközés történt. *Aljas csalóknak* nevezték egymást. A német néppárt nevében *Voelkl* kijelentette hogy *Lueger* és társainak bontaltatása felháborít minden német gondolkozású embert. *Lueger* úgy viselkedik, mint egy ordenáré palinkás asszony. *Polgárháborúra* szólítja a lakosságot. *Trotlinak* mondja a német néppártot. Természetes, hogy ily körülmények közt még érintkezni sem akarnak *Lueger*ekkel. A német néppárt minden alkalmat fel fog használni, hogy ezt az államellenes pártot támadja.

Az osztrák igazságügyi miniszter.

Bécs, okt. 17. (*Saját tudósítónk távirata.*) A király végleg elfogadta *Spens-Boden* osztrák igazságügyi miniszter lemondását és a minisztérium ideiglenes vezetésével *Körber* miniszterelnököt bízta meg. A távozó miniszter a *Lipót-rend* nagykeresztjét kapta.

A szerb koronayválság.

Belgrád, okt. 17. (*Saját tudósítónk távirata.*) A király végleg elfogadta a *Vuics-kabinet lemondását*. A király különféle pártállású politikusokkal tanácskozott. Valószínűnek tartják, hogy haladópartí, semleges, radikális és liberális tagokból álló *mérsékelt irányú koalíciós minisztérium* fog alakulni. Az új kabinet mindenestre konzervatívabb lesz, mint az eddigi. Miniszterelnökül *Markovics* Cineár és *Franaszovics* tábornokokat emlegetik. A külügyi tárcára az esetben, ha *Franaszovics* el nem vállalja, *Krisztics* Koszt bécsi követet veszik kombinációba. A végleges döntés valószínűleg csak holnap várható.

Hirdetések

SZABADSÁG politikai napilap számára
jutányos áron
felvételnek.

Irodának igen alkalmas

első emeleti lakás nőtlen embernek
f. év november 1-től kiadó. Érte-
kezhetni Ranunkel H. és fia ezégnél
piacz-utca 19 sz. a.

Legnagyobb

vászon női,
férfi és
gyermek készfehérnemű
üzlet.

Menyasszonyi kelengyékre elsőrendű czég.

Remek választék
zsebkendőkben,
ebédlő és kávé
terítékekben.

Hazai és különösen sze-
pességi vászon áruk legna-
gyobb raktára.

Kardos László

Kossuth-utca 9.

Kert berendezések, tervekészítés saját
bokraimmal.

Alkalmi vétel!

Van szerencsém a virág-
kedvelő közönség szives tudomá-
sására hozni, hogy az őszi idény
bekövetkeztével **szobai berende-**
zésre szolgáló

élő disz-növényeimet

tulhalmazott raktárom miatt a leg-
olcsóbb árban bocsátom áruba,
mely alkalom megragadását me-
legen ajánlom a nagyérdemű köz-
önség figyelmébe. Megjegyzem,
hogy **növényeim debreceni vízzel**
vannak nevelve s így tartóság te-
kintetében minden máshonnan
hozottat felülmúlnak.

A vásár alkalmával növé-
nyeimet a **városház előtti téren**
fogom árulni.

Kifogástalan minőségű

jácint és tulipán-hagymáim
megérkeztek.

Kertészeti telepem megtekintését
kérem!

Kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedő.

Finom izlés! — Pontos kiszolgálás!

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt
sorsjegy által.

A legesélydusabb sorsjáték a mi m. kir. osztálysorsjátékunk.

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000,000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény á 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000,
2 á 80.000, 1 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000,
8 á 20.000, 8 á 15.000, 36 á 10.000, 67 á 5000, 3 á 3000, 437 á 2000, 803 á
1000, 1528 á 500, 140 á 300, 34450 á 200, 4850 á 170, 4850 á 130, 100 á 100,
4350 á 80, 3350 á 40. Összesen:

14.459,000 kor., azaz Tizennégy millió 459.000 kor.

SZERENCSENAPTÁR.

Jár.	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1	17528	17529	17530	17531	17532	17533	17534	17535	17536	17537	17538
2	35363	35364	35365	35366	35367	35368	35369	35370	35371	35372	35373
3	48082	48083	48084	48085	48086	48087	48088	48089	48090	48091	48092
4	52566	52567	52568	52569	52570	52571	52572	52573	52574	52575	52576
5	61142	61143	61144	61145	61146	61147	61148	61149	61150	61151	61152
6	64459	64460	64461	64462	64463	64464	64465	64466	64467	64468	64469
7	65883	65884	65885	65886	65887	65888	65889	65890	65891	65892	65893
8	74357	74358	74359	74360	74361	74362	74363	74364	74365	74366	74367
9	81172	81173	81174	81175	81176	81177	81178	81179	81180	81181	81182
10	83638	83639	83640	83641	83642	83643	83644	83645	83646	83647	83648
11	109903	109904	109905	109906	109907	109908	109909	109910	109911	109912	109913
12	109914	109915	109916	109917	109918	109919	109920	109921	109922	109923	109924
13	109925	109926	109927	109928	109929	109930	109931	109932	109933	109934	109935
14	109936	109937	109938	109939	109940	109941	109942	109943	109944	109945	109946
15	109947	109948	109949	109950	109951	109952	109953	109954	109955	109956	109957
16	109958	109959	109960	109961	109962	109963	109964	109965	109966	109967	109968
17	109969	109970	109971	109972	109973	109974	109975	109976	109977	109978	109979
18	109980	109981	109982	109983	109984	109985	109986	109987	109988	109989	109990
19	109991	109992	109993	109994	109995	109996	109997	109998	109999	110000	110001

Mikor van születésnapom? Mindenki kiserelje meg szerencsését a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naplárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek postafordulattal megrendelés esetén nálunk kaphatók, úgy hogy bárki kiválthatja saját számát. Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztály **eredeti sorsjegyek** tervszerű betétei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt. --.75 vagy 150 kor. egy negyed (1/4) frt. 150 vagy 3.— kor.
„ fél (1/2) frt. 3.— „ 6.— „ „ egész (1) frt. 6.— „ 12.— „

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megbizásokat kérünk azonnal, de legkésőbb

1. é. október hó 26-ig

hozzánk bizalommal beküldeni.

FIÓKOK:

TÖRÖK A. és T^{sa}.

V., Váczi körút 4.

BANKHÁZA.

Museum-körút II.

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 46/a.

Erzsébet-körút 54.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet hazánkban.

Sok és igen nagy nyereményt fizeltünk ki nagyrabecsült verőinknek és pedig rövid idő alatt kilenez millió koronánál többet.

Megrendelő levél levágandó.

T. TÖRÖK A. és T^{sa} bankházának, Budapest.

Ezennel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályához..... darab eredete osztálysorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

Akor. összeg) utánveendő,
) utalvánnyal küldöm,) A nem kívánt törlendő.
) melékelve bankjegyekben (bélyegegkben.))

Pontos cím:

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.